

kel szemben pedig minden józan gondolkodásu, gazdaságilag verzált ember állást kell, hogy foglaljon.

Ennek dacára azonban el kell ismernünk a fogyasztás finanszírozásának helyénvalóságát egyes cikkeknel (automobil, butor, családi házak stb.) általában ott, ahol egész életre szóló, nem periódikusán ismétlődő szükségletekről van szó és amelyeknel nem fenyeget az a veszély, hogy a részletfizetéses rendszernek nagyfoku elterjedése utján a kenyérkereső egzisztenciák tulságos terheket vesznek magukra.

Dr. Sziklai Ferenc.

A Columbia University a szövetségközi adósságokról. A Columbia University közgazdasági fakultásának tanári kara és az egyetemhez közelálló üzletemberek e csoportja egy manifesztummal (lásd szözszerinti szöveget Times, 1926 dec. 20.) fordult az amerikai közvéleményhez, amelynek az amerikai álláspont végleges kialakulása tekintetében a legnagyobb fontosságot kell tulajdonítanunk. A legnevesebb amerikai közgazdászok — theoretikusok és praktikusok nevei egyaránt — szerepelnek ezen a dokumentumon és nem tulszás, ha azt mondjuk, hogy a szellemi Amerika gondolatai jutottak abban kifejezésre a szövetségközi adósságokról. Különösen kiemelendő, hogy ez az első komoly amerikai dokumentum, amely a szövetségközi adósságoknak nemcsak közgazdasági és politikai, de morális oldalát is megvizsgálja és határozottan arra az álláspontra helyezkedik, hogy a szövetségközi adósságokat nem lehet egyszerűen üzleti adósságokkal egy nivóra helyezni, hanem azoknak eredetét, a közös háborus cél érdekében való áldozatot is tekintetbe kell venni. A szövetséges francia és angol nemzet nagyobb mértékben hozott véráldozatot a manifesztum szerint, mint az amerikai; Amerika hozzájárulása a háborus teherviseléshez tulajnyomóan anyagiakban állott. De e kétfajta áldozatot egymással szemben mérlegre tenni, a legnagyobb immoralitás volna. Sohasem akad közös mérték, mely a dollársegély és a véráldozat nagyságát közös nevezőre tudná hozni.

Ez a dokumentum legmélyebbre menő tétele. Ezzel az amerikai professzorok elfogadták az európai, nevezetesen a francia politika régóta hangoztatott álláspontját, miszerint a szövetségközi adósságok kérdése legmélyebben nem közgazdasági, hanem politika-morális kérdés. Igen érdekesekek a manifesztum megállapításai a szövetségközi adósságok és az amerikai külkereskedelem, valamint az adózás összefüggésének kérdéséről. A manifesztum négy pontban foglalja össze a kutatások eredményeit. 1. Rámutat arra, hogy a következő négy évre előirányzott amerikai bevételek a szövetségközi adósságokból nem haladják meg a jelenlegi amerikai import vagy export 5%-át s ez a viszonzyszám kisebb, mint az amerikai külkereskedelem évi fluktuációi a háboru óta. 2. E fentemlített előirányzott összegek nem haladják meg az amerikai nemzeti jövedelem egy százalékát, de a későbbi évekre előirányzott bevételek sem nagyobbak, mint az amerikai nemzeti jövedelem másfél százaléka. 3. Az előirányzott összegek az amerikai budgetra sokkal csekélyebb hatást gyakorolnak, mint azt általában föl-tételezik. A következő négy évre előirányzott bevételek nem egészen két dollárra rugnak fejenként, nem haladják meg a szövetségi jövedelmi adóbevétel 1927-re előirányzott összegének 10%-át és ha azokat a jövedelmi adó leszállítására fordítanák, ugy az egy 5000 dollár jövedelmű amerikai adófizetónél nem.

tenne ki többet, mint két dollár redukción. Azonban egy 1924. évi statisztika azt mutatja, hogy az Egyesült-Államok adófizetőinek 90%-a 5000 dollárnál kevesebb jövedelem után fizetett adót. 4. Mivel az adózás fejkvótája Nagy-Britanniában, Franciaországban, Olaszországban és a többi európai országokban kétszer, sőt háromszor olyan magas, mint az Egyesült-Államokban, a szövetségközi adósságok az európai államok számára sokkal nagyobb terhet jelentenek, mint amekkora hasznot abból az Unió húzhatna. A Columbia University manifesztuma éles kritikát gyakorol a továbbiakban a „capacity of pay”, a fizetőképesség fogalma fölött, ami pedig tudvalevőleg az amerikai Debt Funding Commission tárgyalásainak theoretikus bázisa. A manifesztum kimutatja, hogy a fizetőképesség fogalmát nem lehet exakt módon meghatározni, különösen nem olyan egyezményeknél, melyek mint a szövetségközi adósságok, három generációra kiterjedő periodusra köttetnek. E theoretikus bázis alapján jöhettek csak létre olyan igazságtalanságok, mint az eddigi egyezmények tőkeengedményei, melyek alapján az adósság teljes összegéből Nagy-Británia 82%-ot, Franciaország 50%-ot, Belgium 54%-ot, míg Olaszország csak 26%-ot lesz köteles fizetni.

A manifesztum végül is rámutat az európai államok növekvő bizalmatlanságára Amerikával szemben és arra a mozgalomra, amely az európai államok tömörítésére törekszik az Unió ellen (nemzetközi kartell-törekvések stb.). „Az európai államok összefogása az Unió ellen, azoknak kétségtelenül hasznukra válna. Van-e valaki, aki ugyanezt állithatná az Egyesült-Államokra néve is?”

E gondterhes kérdéssel zárul a kiáltvány, mely a szövetségközi adósságok kérdésében az összes érdekelt államoknak konferenciáját javasolja, amely arra lenne hivatva, hogy az összes eddigi egyezményeket revidálja és a jövő egyezmények számára igazságos alapot találjon. A manifesztum aláírói tehát nem tartoznak a radikális „debt cancellation” propagátorai közé, hanem csak az Unió eddigi merev magatartásával helyezkednek szembe. Ha közvetlen praktikus következményei e komoly és alapos állásfoglalásnak aligha lesznek is, az amerikai közvéleményre feltétlenül mély hatást fog gyakorolni.

Dr. Káldor György.

Gazdasági orientáció Jugoszlávia felé. A Jugoszláviához való gazdasági közeledés mellett a mult esztendő augusztusában megtartott mohácsi országos kereskedő kongresszuson hangzottak el az első szavak. Jugoszlávia és Magyarország között ezidőszereint az 1925. év nyarán megkötött, a legtöbb kedvezményt kölcsönösen biztosító kereskedelmi szerződés az egyetlen szál, amely az árucsereforgalom előmozdítására hivatva van. E szerződés ellenére a két ország közötti árucsereforgalom nem emelkedett, sőt számos vonatkozásban visszaesést mutat. Amíg az 1924. évben Magyarország a jugoszláv kivitelnek 7.9%-át vette fel, addig a mult esztendőben a jugoszláv exportnak alig 5%-a irányult Magyarországra. Ugyanígy kedvezőtlenül alakult a magyar külkereskedelmi statisztika is, hiszen amíg az 1925. év első kilenc hónapjában, azaz a szerződés megkötése előtt kivitelünk 9.51%-át szállítottuk Jugoszláviába, addig az 1926. év ugyanezen időszakában — de most már a szerződés életbelétele után — a magyar exportnak mindössze 6.20%-a került Jugoszláviába.

Az árucsereforgalom kedvezőtlen alakulását elsősorban a